

Przedmowy Waldemar Machała, Przemysław Guła XXI

Leczenie obrażeń ciała – System urazowy Przemysław GUŁA XXV

Ocena i badanie poszkodowanego po urazie Przemysław GUŁA

Wstęp

Przekazanie poszkodowanego – kontakt z ZRM

Przejęcie poszkodowanego

Ocena i badanie pacjenta

Wywiad SAMPLE

Zaopatrzenie ran Przemysław GUŁA, Krzysztof KARWAN

Wstęp

Ocena poszkodowanego

Ocena rany

Anestezja

Przygotowanie skóry

Debridement

Oczyszczanie rany

Irygacja rany

Zamknięcie rany

Inne sposoby zaopatrzenia ran

Antybiotykoterapia

Dreny, opatrunki i unieruchomienie

Zalecenia dla pacjenta

Najczęstsze błędy

Zespół urazowy (*Trauma Team*) – organizacja i zadania na podstawie doświadczeń Armii USA (Joint

Clinical Practical Guidelines) Waldemar MACHAŁA

Przed wstępem

Wstęp

Organizacja zespołu urazowego

***Triage* szpitalny – segregacja rannych i chorych w szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR)** Waldemar

Przed wstępem

Wstęp

Segregacja na miejscu zdarzenia – *triage* przedszpitalny

Segregacja w szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR)

***Damage control* – doraźne tymczasowe opanowanie bezpośrednich zagrożeń** Leszek BRONGEL

Wstęp

Damage control w obrażeniach jamy brzusznej

Damage control w obrażeniach klatki piersiowej

Damage control w złamaniach miednicy

Damage control w obrażeniach czaszkowo-mózgowych. Skrócona kraniotomia – abbreviated craniotomy

Radiologia interwencyjna w ciężkich obrażeniach

Doraźna stabilizacja złamań kości długich

Ostateczne przywrócenie drożności dróg oddechowych i wstępne leczenie niewydolności oddechowej

Przed wstępem

Wstęp

Intubacja w szpitalnym oddziale ratunkowym – wskazania

Trudne drogi oddechowe

Czynności związane z udrożnieniem dróg oddechowych

Sytuacje szczególne – użycie rurek dwuświatłowych

Sytuacje szczególne – konikopunkcja i tracheopunkcja ratunkowa

Zestaw do trudnej intubacji

Wytyczne dotyczące postępowania w trudnej intubacji opracowane przez Sekcję Przyrządowego Użytkowania (SPUDO) Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii – Andrzej Basiński

Dostęp naczyniowy (tryb ratunkowy) Waldemar MACHAŁA

Przed wstępem

Wstęp

Dostęp obwodowy i centralny

Charakterystyka kaniul (długość, średnica, przepływ)

Technika wprowadzenia kaniuli

Kaniulacja żył obwodowych (w tym żyły szyjnej zewnętrznej)

Kaniulacja żył centralnych

Zmiana opatrunku na kaniuli centralnej

Urządzenia do szybkiego przetaczania płynów infuzyjnych i krwi

Color coding – oznaczanie leków w strzykawkach

Kaniulacja tętnic

Na zakończenie

Przygotowanie i rozcieńczanie leków w SOR Marta KWIATON, Jacek KLESZCZYŃSKI

Wstęp

Drogi podawania leków

Wybrane elementy uzupełniania ostrej utraty krwi Jolanta KORSAK

Wstęp

Masywna transfuzja – leczenie składnikami krwi

Procedury postępowania w przypadku masywnej transfuzji u chorych po urazach wielonarządowych

Elektroterapia Waldemar MACHAŁA

Wstęp

Defibrylacja

Kardiowersja

Elektryczna stymulacja serca

Pośredni masaż serca Waldemar MACHAŁA

Zamiast wstępu

Pośredni masaż serca (pompa płucna i pompa sercowa)

Czynna kompresja – dekompresja

(ACD – *active compression* – *decompression*)

Automatyczne urządzenia do pośredniego masażu serca

Leczenie bólu pourazowego w warunkach SOR Jerzy WORDLICZEK, Renata ZAJĄCZKOWSKA, Jarosław

Wstęp

Zasady leczenia bólu w SOR

Protokoły leczenia bólu pourazowego w SOR

Niewydolność krążenia u chorych po urazie spowodowana: tamponadą serca, stłuczeniem serca i urazem naczyń Waldemar MACHAŁA

Wstęp

Obrażenia serca

Uszkodzenie dużych naczyń

Urazy ośrodkowego układu nerwowego. Postępowanie wczesnoszpitalne Maciej RADEK

Wstęp

Urazy głowy

Nadzór nad chorymi po urazach czaszkowo-mózgowych

Leczenie neurochirurgiczne pacjentów z urazami głowy
Następstwa urazów głowy wymagające postępowania neurochirurgicznego
Zespół ciasnoty wewnątrzczaszkowej
Urazy kręgosłupa i rdzenia kręgowego
Najczęstsze błędy i pułapki

Obrażenia szyi Robert BRZOZOWSKI

Wstęp
Badania diagnostyczne
Dostęp operacyjny i techniki chirurgiczne
Urazy klatki piersiowej Robert BRZOZOWSKI

Wstęp
Ocena wstępna
Torakotomia ratunkowa (EDT – *emergency department thoracotomy*) – u poszkodowanych w stanie krytycznym
Stłuczenie ściany klatki piersiowej
Rany ściany klatki piersiowej
Rany postrzałowe klatki piersiowej
Złamania żeber
Złamanie mostka
Wiotka klatka piersiowa
Stłuczenie płuca
Odma opłucnowa
Krwiak opłucnej
Stłuczenie serca
Rany serca
Tamponada serca
Obrażenia tchawicy i oskrzeli
Obrażenia przełyku
Obrażenia przepony
Obrażenia dużych naczyń klatki piersiowej

Urazy brzucha Robert BRZOZOWSKI

Wstęp
Badanie wstępne
Badanie szczegółowe
Diagnostyka urazów brzucha
Postępowanie w obrażeniach narządów brzucha
Obrażenia brzucha. Podsumowanie

Obrażenia kostno-stawowe w praktyce SOR Przemysław GUŁA

Wstęp
Taktyka postępowania
Badanie ortopedyczne
Badanie obrazowe
Typowe obrażenia izolowane w praktyce SOR
Pozostałe obrażenia narządu ruchu w praktyce SOR
Obrażenia narządu ruchu u ciężarnych i dzieci
Wczesne powikłania obrażeń narządu ruchu
Pacjent z powikłaniami leczenia po urazach narządu ruchu

Ciężkie urazy kończyn ze szczególnym uwzględnieniem amputacji Adam DOMANASIEWICZ

Urazy układu moczowo-płciowego Marek SOSNOWSKI

Wstęp

Ocena wstępna i leczenie

Uszkodzenie nerek i górnych dróg oddechowych – urazy tępe i penetrujące

Uraz pęcherza i cewki moczowej

Urazy zewnętrznych narządów płciowych

Obrażenia naczyń – wybrane zagadnienia Mirosław DZIEKIEWICZ, Marek MARUSZYŃSKI

Wstęp

Pourazowe pęknięcie aorty piersiowej

Obrażenia zamknięte aorty brzusznej

Obrażenia tętnic kończyn dolnych

Obrażenia tętnic kończyny górnej

Obrażenia naczyń towarzyszące złamaniom miednicy

Obrażenia tętnic dogłowych

Obrażenia tętnicy kręgowej

Obrażenia jatrogenne

Obrażenia szczękowo-twarzowe (okiem chirurga szczękowo-twarzowego) Marcin KOZAKIEWICZ

Obrażenia szczękowo-twarzowe (okiem laryngologa) Piotr PIETKIEWICZ

Wstęp

Obrażenia nosa

Obrażenia jamy ustnej i gardła

Obrażenia krtani

Obrażenia małżowin usznych

Ciała obce przewodu słuchowego zewnętrznego

Urazy ucha wewnętrznego

Rany postrzałowe

Okulistyka na oddziale ratunkowym Anna KŁYSIK

Wstęp

Objawy ze strony narządu wzroku mogące wiązać się ze stanami zagrożenia życia

Staza na dnie oka

Ostry atak jaskry zamkniętego kąta

Jaskry wtórne ze znacznie podwyższonym ciśnieniem wewnątrzgałkowym

Inne stany przebiegające ze znacznym bólem oka (zapalenie spojówek, zapalenie

przedniego odcinka błony naczyniowej, abrazja rogówki, ciało obce rogówkowe, owrzodzenie rogówki)

Uraz penetrujący oka

Uraz tępy gałki ocznej

Uraz tępy z pęknięciem gałki ocznej

Złamanie ścian oczodołu

Laceracja powiek i łuku brwiowego

Neuropatia pourazowa nerwu wzrokowego

Oparzenia chemiczne narządu wzroku

Oparzenia promieniowaniem ultrafioletowym

Skutki oddziaływania czynników środowiskowych Sylwester KOSIŃSKI

I Porażenie przez prąd elektryczny

Wstęp

Omówienie praktyczne

Schemat postępowania w szpitalu

Najczęstsze błędy i pułapki

Sytuacje szczególne

Do zapamiętania

II Porażenie przez pioruny

Omówienie praktyczne

Schemat postępowania w szpitalu

Najczęstsze błędy i pułapki

Do zapamiętania

III Hipotermia pourazowa – postępowanie w szpitalu

Wstęp

Omówienie praktyczne

Podstawy fizjologiczne

Najczęstsze błędy i pułapki

Zasady postępowania w szpitalu

Schemat postępowania

Perspektywy

IV Ukąszenia przez żmiję

Wstęp

Omówienie praktyczne

Najczęstsze błędy i pułapki

Do zapamiętania

Oparzenia – postępowanie w pierwszych godzinach Michał WERNER,

Piotr WRÓBLEWSKI, Marek KAWECKI

Wstęp

Budowa skóry

Klasyfikacja oparzeń

Patofizjologia oparzenia

Ocena ciężkości stanu pacjenta

Oparzenie dróg oddechowych

Pierwsza pomoc na miejscu zdarzenia

Postępowanie w SOR lub izbie przyjęć

Oparzenia fosforem

Najczęściej popełniane błędy

Toksydromy Tomasz GAWLIKOWSKI

Wstęp

Uwagi ogólne

Neuroprzekaznictwo zależne od acetylocholiny (ACh)

Toksydrom cholinergiczny (TCh)

Toksydrom antycholinergiczny (TACH)

Toksydrom sympatykomimetyczny (TS)

Toksydrom uspokajająco-nasenny (TUN)

Toksydrom opioidowy-narkotyczny (TON)

Urazy u kobiet w ciąży Hubert HURAS, Małgorzata RADOŃ-POKRACKA, Robert JACH

Postępowanie w SOR z dzieckiem po urazie Adam HERMANOWICZ,

Ewa MATUSZCZAK, Katarzyna PLEWA, Wojciech DĘBEK

Wstęp

Urazy czaszkowo-mózgowe

Urazy rdzenia kręgowego

Urazy klatki piersiowej

Urazy serca
Urazy przełyku
Urazy brzucha
Urazy układu moczowego
Anafilaksja
Krwotok z nosa
Złamania
Ciała obce
Zatrucia
Oparzenia

Znieczulenie w warunkach szpitalnego oddziału ratunkowego Waldemar MACHAŁA

Wstęp
Warunki bezpiecznego znieczulenia
Zgoda na znieczulenie
Kwalifikacja do znieczulenia
Charakterystyka wybranych technik znieczulenia wykonywanych w warunkach SOR
Monitorowanie w trakcie znieczulenia
Procedura „pełnego żołądka”
Na zakończenie

Zagadnienia prawne Anna SMĘDRA, Rafał KUBIAK, Jarosław BERENT

Co należy zrobić, kiedy na SOR trafia ofiara przestępstwa?
Na co należy zwrócić uwagę podczas badania pacjenta?
Czy należy robić zdjęcia obrażeń?
Co zrobić, gdy dojdzie do zgonu pacjenta w SOR?
Co zrobić, gdy na SOR zgłasza się osoba pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych z dzieckiem?
Co zrobić, gdy policja przywozi osobę celem pobrania krwi na zawartość alkoholu lub innych środków psychoaktywnych?
Co zrobić, gdy policja przywozi osobę w celu zbadania na okoliczność możliwości przewiezienia do policyjnej izby zatrzymań (PIZ)?
Co zrobić, gdy policja prosi nas o kwalifikację obrażeń?
Co zrobić, gdy na SOR zgłosi się osoba małoletnia bez opiekuna?
Co zrobić, gdy na SOR zgłasza się osoba małoletnia z obrażeniami ciała, a podawany wywiad jest nieadekwatny do doznanych obrażeń?
Co zrobić, gdy na SOR zgłasza się osoba odmawiająca zgody na pewne procedury (np. świadek Jehowy odmawiający przetoczenia krwi)?
Dokumentacja medyczna – komu i kiedy ją wydajemy?
Kto może zwolnić z tajemnicy medycznej (lekarskiej)?
Kogo można informować o stanie pacjenta?
Co zrobić, gdy osoba znajdująca się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych odmawia zgody na leczenie lub samowolnie oddali się z SOR?
Jak powiadamiać policję lub sąd opiekuńczy?

SOR w warunkach masowego napływu poszkodowanych Przemysław GUŁA, Krzysztof KARWAN

Wstęp
Organizacja działań w wypadku masowym
Elementy procedury szpitalnej
Działania diagnostyczno-terapeutyczne
Wąskie gardła i problemy

Wewnątrzzpitalny transport pacjenta Paweł JONEK

Wstęp

Drogi transportu wewnątrzzpitalnego

Inne i szczególne sytuacje podczas transportu wewnątrzzpitalnego

Wykaz ośrodków diagnostycznych i leczniczych dla otyłych III stopnia

Oznaczanie parametrów krytycznych w praktyce SOR Małgorzata GRUDZIŃSKA

Wstęp

Parametry krytyczne – POCT

Oznaczanie elektrolitów w warunkach SOR

Pozostałe parametry krytyczne

Oznaczanie NT-proBNP w warunkach SOR

Podsumowanie

Skorowidz